

Kdor želi vstopiti, če tudi le za navadna dela, ga radi sprejmó.

* Na Dunaji se snuje „prva avstrijska katoliška šolska družba“, katera ima lep namen: ustanovljati katol. šole, podpirati sploh versko šolo na vse strani. Izdaval bo tudi šolsk list, katerega se bodo udeležili najvrliši pisatelji.

Naši dopisi.

Iz Št. Petra v severni Ameriki 15. avgusta. (*Izvirni dopis.*) Pri vas na Slovenskem imate že več let nadlogo, kakoršna je zadela Egipčane, namreč kobilice, in sicer v podobi mladoslovencev, ki vam delajo škodo in pojedajo na političnem polju vse, kar se zelenega pokaže. Naše kraje tu v severni Ameriki pa je letos zadela huda nesreča po kobilicah — ne dvojenogatih mladoslovenskih, marveč po pravih zelenih in letečih kobilicah, katerih se je pokazalo na milijone letošnje poletje; po polji in vrtih so vse, kar je bilo zelenega, pogrizle in spremenile rodovitno deželo v golo puščavo. Še hujšega se nam je bati prihodnjo spomlad, ker je ta požrešna žival pustila zalego, katera se ne dá pokončati. Tako nam je povsod trpeti: vam domá po mladoslovencih, nam pa po kobilicah. Oboje je hudo.

Iz Brezovice pri Ljubljani. — V nedeljo 7. sept. zvečer sklenil je življenje po dolgotrajni bolezni, previden s svetimi zakramenti, Jakob Čuden, po domače Rus, posestnik v Dragomerji. Ker je bil moder, izobražen, kajti dovršil je bil vseh osem latinskih šol, mož v pravem pomenu, ne veterinjak, katerih je dandanes preobilno, spoštovala ga je soseska; izvolila si ga je župana, za volilnega moža pri raznih volitvah; poslednji čas že v bolezni dobil je iz Ljubljane naznailo, da je izvoljen za okrajnega šolskega svetovalca. „Novicam“, katere je posebno čislal, bil je skozi ves čas njihovega obstanka zvest naročnik. Dobil je nekaterekrat tudi „Slov. Narod“ v roke, a čisto nič mu ni dopadal, in rekel je: „nič več ga ne berem, ker preveč sem jezen, ko slišim in čitam te neumnosti.“ — Sošolcev svojih nekdanjih, kakor gosp. dr. Coste, gosp. kanonika Urha, gosp. dekana Kogej, gosp. Freliha in drugih se je prav dostikrat in z veseljem spominjal; naj jim je toraj priporočan v molitev in blag spomin. Zapustil je vse imetje svojim čveterim otrokom in skrbni in pošteni supruzi, ki ga žalujoča priporoča vsem znancem in prijateljem v molitev in blag spomin!

Iz Ljubljane. — Deželni zbor se tudi v Ljubljani začne prihodnji torek, 15. dne t. m. Ob 10. uri dopoldne je v stolni cerkvi sv. maša, ob 11. uri pa se začne zborovanje v navadni zbornici. Sliši se, da deželnim zborom sploh je le kratek čas odmerjen, in da končajo že 15. oktobra! Avtonomija dežel — kaka sužnica si postala centralizmu, ki se šopiri v državnem zboru Dunajskem v dolzih sesijah brez konca in kraja!

— (*Iz seje deželnega odbora 28. avgusta in 4. sept.*) Na dopis deželnega šolskega sveta zarad 3000 gold. podpore iz normalno-šolskega zaklada za zidanje šole v Litiji se je sklenilo staviti vprašanje, jeli se je porabila že vsa državna dotacija za ljudske šole na Kranjskem za leto 1874 in koliko podpor za zidanje šol bo vlada v bližnji prihodnosti iz normalno-šolskega oziroma iz deželnega zaklada še zahtevala, da se po tem uravná proračun imenovanih zakladov, ter da bi deželni šolski svet skušal za bodočnost večji podporo iz državnega zaklada za šole na Kranjskem zadobiti. — Na dopis deželne vlade, da se je dovozna cesta k železničnemu kolodvoru v Postojni iz vrste državnih cest izločila in

cestnemu okraju v izdržavanje prepustila, bo deželni odbor predložil posebno poročilo prihodnjemu deželnemu zboru. — Sklenilo se je, da se za občino Medvode voli nov občinski odbor. — Pregledan in odobren je bil računski sklep zaklada za zemljiško odvezo za leto 1873 in proračun za l. 1875. — Prevdarjali in sprejeli so se proračuni za leto 1875 različnih Kranjskih ustanovnih zakladov. — Na dopis deželnega šolskega sveta, da se služba podučitelja v Vipavi premeni v učiteljsko službo, je deželni zbor sklenil, da se pri proračunu normalno-šolskega zaklada za leto 1875 na to ozir jemlje. — O peticiji društva zdravnikov lanskega leta deželnemu zboru izročeni za zboljšanje plač je deželni odbor sklenil predložiti jo deželnemu zboru z nasvetom, da bi se deželni vladi izročila in priporočila v tem obziru, da bi ona pri določevanju priklad za okrajne (kantonske) blagajnice, iz katerih okrajni ranocelniki plačilo dobivajo, skrbele za potrebne dohodke za boljše plače okrajnih zdravnikov. — Poslanim žalo- in resnim igram za slovensko gledališče deželni odbor — oprt na sodbo dramatičnega društva in na lastno presodbo ni nobeni razpisanih daril po 250 gold. pripoznal, ampak dovolil je v spodbudo pisatelju igre „Zeta carja Lazarja“ 80 gld., pisatelju igre „Drog“ 60 gold., in pisateljema iger „Veronika Deseniška“ in „Danila“ po 30 gold. nagrade.

— (*Prihodnjemu deželnemu zboru Kranjskemu*) se bodo, kakor slišimo, izročile od več krajev peticije (prošnje) o zadevah zemljiškega davka po novi cenitvi. Ker pritožbe naših ljudi zoper tarife okrajnih cenilnih komisij ostajajo klici vpijočega v puščavi, zato se hočejo obrniti do deželnega zbora. Gospoda Šolmajer in Pajk sta g. Kremenu menda bila najbolj na poti, zato — sta bila odstavljena. Deželni zbor ima zdaj lepo priliko za interpelacije.

— (*Odbor kmetijske družbe*) združen z gospodoma zastopnikoma deželnega odbora in c. kr. deželne vlade je v poslednji svoji seji 6. dne t. m. nalog dal dotičnim pododborom, naj v prihodnji seji nasvete stavijo za razdelitev državne podpore, ki je družbi došla za letošnje leto.

— Ministerstvo kmetijstva je družbi kmetijski naznailo, da je razpisani štipendiji po 450 gold. za dve leti podelilo Jožefu Jarcu iz Medvod in E. Kramarju iz Škofje Loke. Oba se imata podati v veliko kmetijsko šolo Dečin-Liebwert na Česko.

— (*Celovška družba zoper trpinčenje živali*) si je iz Pariza naročila napravo, po kateri mesarji govejo živino in vsako drugo klavno živino brez bolečine, hitro in gotovo vsmrtijo; ko to napravo prejme, bode se poskusila, ali res opravi to tako, kakor obeta. Želeti je, da bi se tudi naši mesarji interesirali za to napravo, kajti pobijati živino je starodavna divjaška navada, in le čuditi se je, da oni Nemci in Slovenci, ki se bahajo z napisom „napredka“ na svoji zastavi, jedó tako pobito živino!

— (*Dr. Schrey*) je bil v ponedeljek na mestu dr. Suppana izvoljen za poslanca v deželni zbor; dobil je 427 glasov, med katerimi gotovo 300 ces. kraljevih. Dr. Mošé, ki so si ga mladoslovinci za kandidata izbrali, je dobil le 135 glasov. Sploh se je le malo volilcev vdeležilo te volitve: ali zato, da vednih volitev so ljudje že siti, ali pa zato, da oba dohtarja v Ljubljani nista dosti znana, tega ne vemo. Mladoslovinci pa, katerih kandidat je bil dr. Mošé, so zdaj zopet izvedeli, kako ubogo malo morejo! Ko bi ne bili mnogi volilci staroslovenske stranke na pomoč prihiteli, ne bil bi dr. Mošé dobil še 50 glasov ne. S tem pa ne rečemo, da bi bili staroslovinci s kakim drugim kandidatom zmagali, dokler velja sedanji napačni volilni red in dokler kraljuje centralistična vlada; al to vemo, da bi

ne bili tako nečastno propali kakor je narodna stranka propala v ponedeljek. Kdor tega ne verjame, naj gre častne številke glasov iskat, ki sta jih dobila gg. Vilhar in Krišper pri zadnji volitvi v deželni zbor 14. decembra 1871. leta, ko je nastopilo sedanje ministerstvo. Tistikrat sta bila izvoljena Suppan in Kaltenegger s 377 glasovi, naša kandidata Valentin Krisper in Ivan Vilhar pa sta prejela 331 in 325 glasov. Bo li žalostni izid te volitve „Pater Abrahamov“ „merks“ mladoslovenecem?

— Ustavoverci Kranjski nameravajo v državni zbor namesti bar. Apfaltrerna poslati pl. Langerja, v deželni zbor namesti grofa Auersperga pa pl. Morica Vestenecka.

— (*Vabilo*) k občnemu zboru vdovskega, slovenskega učiteljskega društva in narodne šole na 10. septembra t. l. ob 9. uri zjutraj v Virantovi gostilni na Šent-Jakobskem trgu št. 139. Najprej zboruje vdovsko, potem slovensko učiteljsko društvo ter narodna šola.

— (*Nov sad nemškega liberalizma*) je v slovenski posodi prišel ravno na dan — namreč tako imenovana „Slovenska Pratika za leto 1875.“ V nemški tiskarnici Bambergovi in Kleinmayerjevi se je rodila ta „Pratika“, kateri pravo ime moralo bi biti „nemška Pratika v slovenskem jeziku.“

Prihodnje leto bode ravno 30 let, kar je v Blaznikovi tiskarnici začela izhajati „velika Pratika“, zato tako imenovana, ker je Kranjska kmetijska družba navadni Pratici (mali Pratici) začela dodajati doklado podučnih kmetijskih člankov; rajni Blaznik pa je poskrbel, da namesti grdo patronirane Pratique je prišla lično natisnjena na svetlo. 30 let tedaj hodi Pratika družbe kmetijske po svetu slovenskem zmirom in povsod radostno sprejemana in zato jako plodna za pospeh napredka kmetijskega. Da po takem druge Pratique ni bilo treba, kaže „nemško slovenska“ preočito sama, kajti da bi si vodo na svoj mlin napeljala, oblekla se je prav v obleko Blaznikove pratike in da „nemško-slovenska Pratika“ ne mara za zapoved božjo: „ne kradi“, kaže dalje s tem, da je sejme iz lanske Blaznikove Pratique vkradla od besede do besede in celó še z vsemi napčnostmi, ki so bile v lanski Blaznikovi „Pratici“, v novi letošnji pa so popravljene. Zato kupci nemško-slovenske Pratique kupijo z njo tedaj vse pomote sejmov. Blaznikova Pratika je od leta 1846 do 1865 imela sejme po abecednem redu krajev naznanjene; leta 1865 se je po željah od več strani Blazniku razodetih ta vredba predrugačila s trudapolnim delom in sejmi se od onega časa tiskajo po vrsti mesecev. Za to tatvino bi menda utegnili Blaznikova tiskarnica „nemško-slovensko“ Pratico tožiti, al ker kupci te pratike poleg liberalne piškavosti si kupijo tudi sejmske pomote, bila bi zatega del tožba odveč; edini in glavni namen te Bambergove Pratique je bil tedaj z obleko Blaznikove Pratique kontrabrirati novoverski nemški liberalizem med slovensko ljudstvo. Da se tem nakanam v okom pride, **znižala se je cena Blaznikovi Pratici** tako, da se na debelo in drobno cenejše kot Bambergova prodaja. Sicer pa bodo naši prijatelji in prijatelji slovenskega ljudstva zato skrbeli, da se kolikor mogoče pot novoverskemu kontrabantu med narod naš zapre.

Novičar iz demačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Naši bralci se še spominjajo, da je odjadrala leta 1872 Avstrijska ladija „Tegetthoff“ proti severu preiskavat severno morje. Dolgo ni bilo nič sli-

šati o nji in že se je splošno mislilo, da je poginila z vsemi vred, ki so se na njej odpeljali. Al 4. sept. t. l. pride iz Kristjanije telegrafično naznanilo vojnemu ministerstvu, ki poroča, da je ladija l. 1872 zamrznila v ledu, kjer je bila zamrznjena 14 mesecev. Ker se ni dala spraviti iz ledú, so jo morali popustiti in so se potem vozili po sanéh 96 dni. Ruska ladija jih je našla pri Novaji Zemlji, zdaj so na poti proti domu. Razen mašinista Križa, ki je za pljučno boleznijo umrl, so vsi drugi zdravi. Na severu 83° so našli veliko suho zemljo in jo krstili „Franc Jožefovo deželo.“ Poročila, ki jih bo razglasil poveljnik Weyprecht o tem potovanji, bodo gotovo jako važna za zemljepisje.

Temeljni kamen za novo državnozbornsko poslopje je bil 3. dne t. m. postavljen.

— Jožefova medicinično kirurškična akademija je z ukazom od 18. julija t. l. odpravljena.

Iz Trsta. — Po vsem, kar se je do zdaj v Tržaškem deželnem zboru godilo, se kaže, da bodo res ti zbori postali le administrativne skupščine, podobne nekdanjim „deželnim stanovom“ (Landstände). Vlada je namreč predložila načrt o postavi zarad — varovanja divjaščin! Toraj s takimi važnimi(?) rečmi se bo pečal naš zbor!

Česka. — Cesar se je pripeljal 7. t. m. na večer v Prago, kjer je ostal tudi včeraj, danes pa je odpeljal se k vojaškim vajam v Brandiž. Sprejet je bil povsod z nezmerno navdušenostjo, Praga ni videla še take slovesnosti. Tudi vsa železnična pot do Prage je bila okinčana, ljudstva brez števila.

Hrvaška. — Tudi na Hrvaškem hočejo iz šole spraviti vero in jo prestrojiti v brezversko. V deželnem zboru je bila 3. in 4. t. m. jako živahna razprava o načrtu nove postave za ljudske šole. Škof Mihajlovič, dr. Vucetič, Šuškovič in Mrazovič so spodbijali vrlo to postavo, pa ni dvoma, da ne bi bila sprejeta z večino.

Za uboge pogorelce Vrhniške

je vredništvo prejelo: od gospodičinj Blaznikovih 10 gld., od dr. Jan. Bleiweisa 10 gold., od dr. Coste 10 gold., od dr. Poklukarja 10 gold.

Žitna cena

v Ljubljani 5. septembra 1874.

Vagán v novem denariji: pšenice domače 5 fl. 30. — banaške 6 fl. 55. — turšice 4 fl. 80. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 30. — ječmena 3 fl. —. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 40. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 2 fl. 90.

Kursi na Dunaji 7. septembra.

5% metaliki 71 fl. 25 kr. Ažijo srebra 103 fl. 40 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 50 kr. Napoleondori 8 fl. 79 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu	}	5. sept. 1874:	63.	60.	89.	4.	35.
na Dunaji			41.	38.	39.	43.	53.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 19. septembra.

 Zadnjim „Novicam“ priložena izvrstna brošura „Mladoslovenci in državni zbor leta 1873 in 1874“ se dobiva po 5 krajc. v Blaznikovi tiskarnici. Vredna je, da jo prijatelji naši širijo po deželi.